

**PREDLOG
ZA IZMJENU PROGRAMA RADA VLADE
CRNE GORE ZA 2014. GODINU**

**I - PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZABRANI
DISKRIMINACIJE LICA SA INVALIDITETOM**

Programom rada Vlade Crne Gore za 2014. godinu, 3. Normativni dio; B) Ekonomska politika i finansijski sistem; pod tačkom 109. planirano je utvrđivanje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, do kraja IV kvartala tekuće godine.

Osnovni razlozi za donošenje novog Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom nalaze se u potrebi usaglašavanja zakonskog okvira u unutrašnjem pravnom sistemu Crne Gore, posebno sa nedavno usvojenim izmjenama i dopunama krovnog Zakona o zabrani diskriminacije, kao i međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima, odnosno, direktivama o jednakosti, a prije svega, sa Konvencijom Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetom koju je Crna Gora potpisala i ratifikovala. Naime, Crna Gora se donošenjem Zakona o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih Nacija o pravima osoba sa invaliditetom sa Opcionim protokolom obavezala da će osigurati i promovisati puno ostvarivanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda za sva lica sa invaliditetom bez ikakve diskriminacije po osnovu invaliditeta.

Navedena su i načela na kojima se zasniva Zakon a to su: pored poštovanja ljudskih prava i dostojanstva lica sa invaliditetom i podsticanja uključivanja lica sa invaliditetom u sve sfere društvenog života, uključivanja u sve procese u kojima se odlučuje o njihovim pravima i obavezama, jednakost sa drugim licima, i, prava na samostalnost i donošenje sopstvenih odluka.

Veoma važnim smatramo uvođenje novih, posebnih oblika diskriminacije, koji nisu sadržani u postojećem Zakonu, ali ni u drugim zakonskim propisima, a uvedene su i odredbe kojima je posebno naglašen koncept prekršajne zaštite na koji je, s obzirom na nedostatak sankcija, odnosno kaznenih odredbi u do sada važećem Zakonu, bilo dosta primjedbi od strane domaće, stručne javnosti, civilnog društva i međunarodnih organizacija.

Pored usklađivanja definicija neposredne i posredne diskriminacije u ovom Nacrtu se navodi šta se još smatra diskriminacijom lica sa invaliditetom a to je: pozivanje, pomaganje, podsticanje/potstrekavanje, davanje instrukcija, kao i najavljena mogućnost da određeno lice ili grupa lica s invaliditetom budu izloženi diskriminaciji, te da pristanak lica sa invaliditetom na diskriminaciju ne oslobađa odgovornosti lica koje vrši diskriminaciju.

Nacrtom zakona uređuje se diskriminacija po osnovu invaliditeta u oblasti pristupa objektima i površinama u javnoj upotrebi, ali i informacijama

i komunikacijama što podrazumijeva: nepreduzimanje i nesprovođenje odgovarajućih mjera za nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad u objektima u javnoj upotrebi, stambenim i stambeno-poslovnim objektima, , primanje i širenje informacija namijenjenih javnosti, pristupa informacijama na internetu i drugim medijima, u pristupačnoj formi ;

U potpunosti se definiše što se smatra diskriminacijom u javnom prevozu, a to je prije svega, nepreduzimanje i nesprovođenje mjera na obezbjeđivanju pristupačnosti sredstava javnog prevoza i nemogućnost korišćenja javnog prevoza (kao i niz drugih odredbi koje se, po ovom Zakonu, moraju ispoštovati kako bi javni prevoz bio pristupačan).

Navodi se i nepoštovanje principa univerzalnog dizajna (što je još jedna obaveza iz UN Konvencije), koji podrazumijeva dizajn proizvoda, okruženja, programa i usluga koje koriste svi, u najvećoj mogućoj mjeri, bez potrebe za dodatnim adaptacijama ili specijalnim dizajnom. Naravno, univerzalni dizajn ne isključuje postojanje asistivnih sredstava i pomagala za određene kategorije lica sa invaliditetom kada su im takva sredstva potrebna

Ovim Zakonom nastoji se obezbijediti pristup kvalitetnim i savremenim pomagalima kojima treba da se postigne najveći mogući stepen lične pokretljivosti osoba sa invaliditetom.

Navodi se i diskriminacija po osnovu invaliditeta u oblasti samostalnog života i života u zajednici, i koja podrazumijeva ograničavanje izbora mjesta stanovanja lica s invaliditetom; nepreduzimanje i nesprovođenje mjera na uspostavljanju i pružanju podrške za život u zajednici licima s invaliditetom (u skladu sa posebnim propisima) i sl.

Nacrtom zakona uređeno je stvaranje uslova za slobodu mišljenja i izražavanja, takođe u skladu Konvencijom UN o pravima osoba sa invaliditetom, te, diskriminacija u oblasti privatnosti navodeći što se smatra povredom ili miješanjem u privatnost i porodični život, te upotrebu ličnih podataka i podataka vezanih za invaliditet van namjene za koju su prikupljeni.

Zabranjuje se i diskriminacija lica sa invaliditetom po osnovu invaliditeta u oblasti bračnih i porodičnih odnosa.

Precizirana je i diskriminacija u oblasti vaspitanja, obrazovanja i stručnog osposobljavanja na svim nivoima obrazovanja i vaspitavanja, prilikom izbora obrazovnog programa i upisa, mogućnosti praćenja nastave, nepostojanja i nepružanja individualne podrške u vaspitno-obrazovnom procesu, uključujući i vannastavne aktivnosti i takmičenja, te, isključivanje iz obrazovne ustanove u istoj ili sličnoj situaciji kada tome ne podliježu vršnjaci.

Utvrđuje se i šta se smatra diskriminacijom po osnovu invaliditeta u oblasti profesionalne rehabilitacije, rada i zapošljavanja.

Diskriminacijom u oblasti zdravstvene zaštite smatra se: onemogućavanje, ograničavanje ili otežavanje, postavljanje posebnih uslova, uslovljavanje, namjerno kašnjenje ili odlaganje u pružanju zdravstvenih usluga, uskraćivanje informacija o zdravstvenom stanju, itd.

Obuhvaćena je i diskriminacijom lica sa invaliditeta u oblasti socijalne i dječije zaštite i adekvatnog životnog standarda. Navodi se što se sve smatra diskriminacijom u oblasti političkog i javnog života, odnosno, onemogućavanje, otežavanje, organičavanje ili uskraćivanje prava na aktivno uključivanje u javne i društvene tokove.

Međutim, rad na ovom vrlo kompleksnom Zakonu zahtijeva niz dodatnih usaglašavanja sa resornim ministarstvima i drugim organima i institucijama što je veoma usporilo dinamiku predviđenu Planom rada Ministarstva za 2014. godinu. Takođe, prema obavezi koju imamo u procesu usvajanja zakona, a koja se odnosi na obavezno dostavljanje Nacrta na komentare i mišljenje ekspertskim tijelima Evropske Komisije, smatramo da će to dodatno usporiti procedure, pa predlažemo da se ovaj Zakon predloži na usvajanje u formi predloga Vlade Crne Gore do kraja II kvartala 2015.

II - PREDLOG ZAKONA O SLOBODI VJEROISPOVIJESTI

Programom rada Vlade Crne Gore za 2014. godinu, 3. Normativni dio; A) Politički sistem, unutrašnja i vanjska politika; pod tačkom 21. planirano je utvrđivanje Predloga zakona o slobodi vjeroispovijesti, do kraja IV kvartala tekuće godine, s obzirom da je važeći Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica iz 1977. godine je donijet u bivšem društveno-političkom sistemu. Dakle, prepoznata je objektivna potreba za izradom novog normativnog akta, tim prije, što se sticanjem državnosti uslovljava drugačiji pristup u sferi uređenja pravnog položaja, odnosno prava i obaveza vjerskih zajednica u ustavno-pravnom okviru Crne Gore.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, shodno zakonskim ovlaštenjima, sprovodi politiku poštovanja ljudskih prava i sloboda, što se ujedno odnosi i na jedno od temeljnih ljudskih prava slobodu vjeroispovijesti.

Ministar za ljudska i manjinska prava Dr Suad Numanović je, dana 11. jula 2014. godine, donio rješenje o formiranju radne grupe za izradu Predloga Zakona o slobodi vjeroispovijesti, koju čine predstavnici resornog ministarstva, predstavnik/ca Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore, predstavnik/ca Sekretarijata za zakonodavstvo, predstavnik/ca Ministarstva prosvjete, i predstavnik/ca Fonda za obeštećenje. Radna grupa je izradila radnu verziju pomenutog zakonana.

Imajući u vidu kompleksnost donošenja ovog zakona, potrebe da se povede dijalog sa predstavnicima svih vjerskih zajednica u Crnoj Gori, te odluke da se nacrt zakona uputi na mišljenje Venecijanskoj komisiji, predlažemo da se usvajanje ovog zakona odloži sa II kvartal 2015. godine.

III PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MANJINSKIM PRAVIMA I SLOBODAMA

Programom rada Vlade Crne Gore za 2014. godinu, II Dio – ostale obaveze; 3. Normativni dio; A) Politički sistem, unutrašnja i vanjska politika; pod tačkom 31. planirano je utvrđivanje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama, do kraja IV kvartala tekuće godine. Zakon o manjinskim pravima i slobodama donešen je 2006.godine, sa ciljem da uredi oblast posebnih - manjinskih prava i sloboda. U međuvremenu, bitne okolnosti vezane za društvene promjene i promjenu državnopravnog statusa Crne Gore uslovile su donošenje novog ustavnog akta i taksativno određenje posebnih prava i sloboda manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i njihovih pripadnika (čl.79 i 80 Ustava Crne Gore).

Osnovni razlozi donošenja ovog zakona usmjereni su ka intervenciji u dijelu institucionalne podrške ostvarivanju manjinskih prava i sloboda, transparentnosti i efikasnosti procedura kojima se vrši raspodjela sredstava za realizaciju projekata namijenjenih aktivnostima značajnim za očuvanje i razvoj nacionalnih, odnosno etničkih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i njihovih pripadnika u oblasti nacionalnog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta, kao i preciziranje statusa savjeta u odnosu na načela vršenja nadzora nad njihovim radom u svojstvu *sui generis* tijela sa svojstvom pravnog lica i autonomijom u svom radu.

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, u skladu sa Uredbom o postupku i načinu sprovođenja Javne rasprave u pripremi zakona ("Službeni list Crne Gore", broj 12/12), pokrenulo je Javnu raspravu o tekstu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama, 23. avgusta 2014. godine, koja je trajala do 5. septembra 2014. godine.

Međutim, rad na ovom vrlo kompleksnom Zakonu zahtijeva niz dodatanih usaglašavanja sa resornim ministarstvima i drugim organima i institucijama što je veoma usporilo dinamiku predviđenu Planom rada Ministarstva za 2014. godinu. Takođe, prema obavezi koju imamo u procesu usvajanja zakona, a koja se odnosi na obavezno dostavljanje Nacrta na komentare i mišljenje ekspertskim tijelima Evropske Komisije, te dobijanja komentara i mišljenja od pomenutih ekspertskih tijela imajući u vidu da im je nacrt pomenutog zakona dostavljen polovinom novembra, pa predlažemo da se ovaj Zakon predloži na usvajanje u formi predloga Vladi Crne Gore do kraja I kvartala 2015.